

Polisen

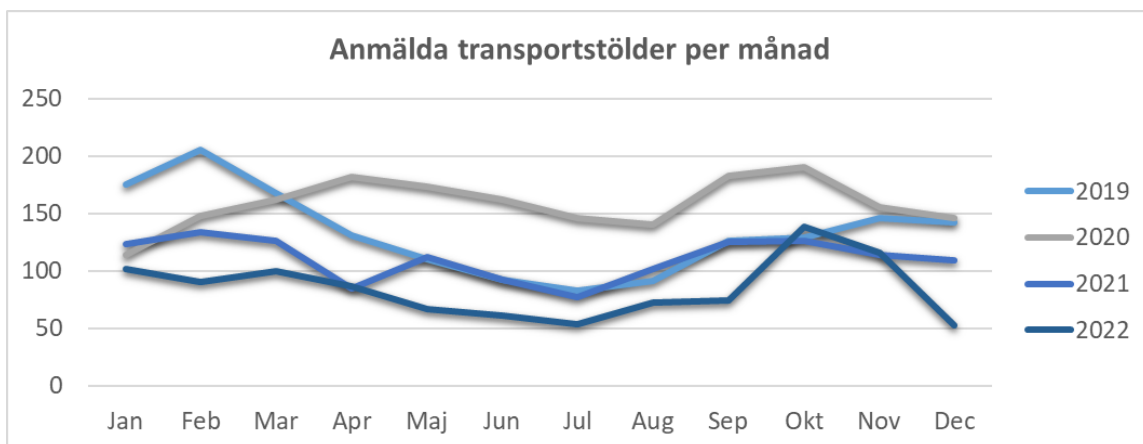
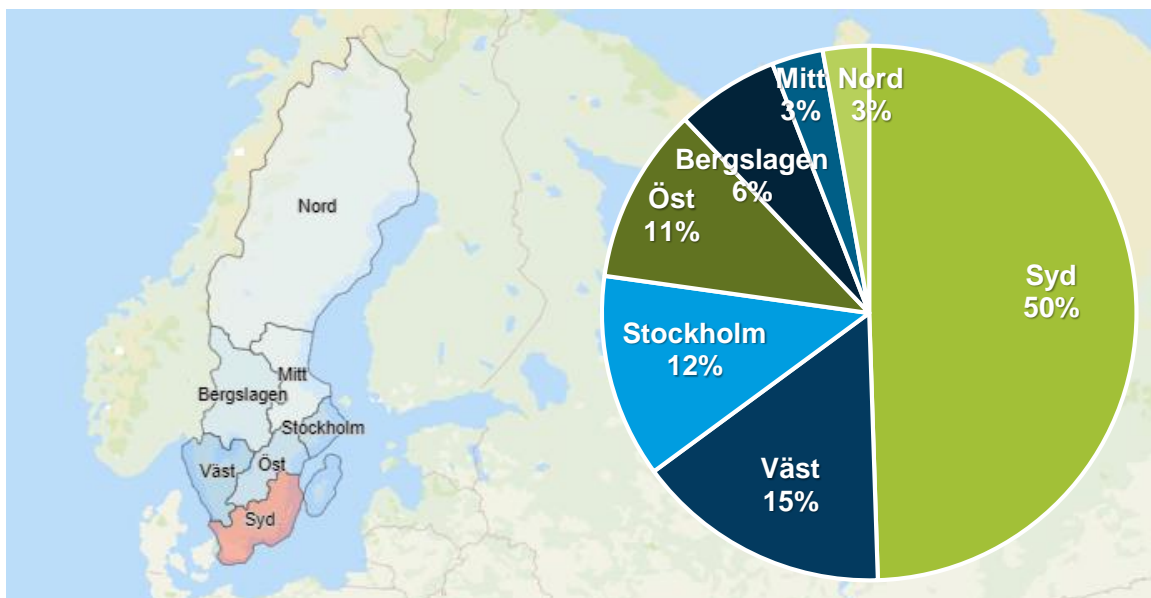
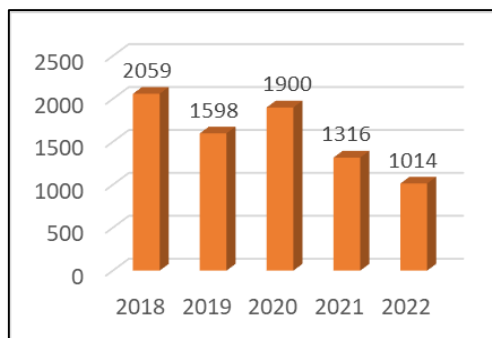
Transportstölder och dieselstölder i Sverige

Årssammanställning för 2022

Transportstöder 2022

Sammanlagt har det anmälts 1 014 transportstöder under 2022, vilket motsvarar 2,8 stöder per dag. Detta är en kraftig minskning från tidigare år. Polisregion Syd är överlägset hårdast drabbat och står för hälften av alla anmälda brott.

Transportstöder 2022

Om statistiken

Statistiken om transportstöder är baserat på anmälda brott under brottskod 9804.

Brottskod 9804 definieras som stöld ur eller från lastbil, släpfordon, järnvägsvagn eller lastbärare (container eller motsvarande) avsedd för yrkesmässig godsbefordran.

Denna kategori består **huvudsakligen av s.k. kapellskärningar** (inkl. försök). Kriminella personer åker runt mellan olika rastplatser och uppställningsplatser för lastbilar nattetid, skär hål i mjuka kapell, eller öppnar olåsta eller plomberade släpdörrar, och lastar över sådant påträffat gods de anser vara stöldbegärligt till egna fordon.

Brottskoden inkluderar dock även en mindre del andra sorters stöder, t.ex. stöder under pågående lossning av gods, tillgrepp and enskilda paket från budbilar dagtid, m.m.

En del stöldbrott från lastbilar hamnar av juridiska skäl under andra brottskoder, varpå de ej inkluderas i denna.

Stöder av hela släp samt inbrott lagerlokaler och terminalbyggnader faller under andra brottskoder, brottskoder som huvudsakligen ej relaterar till transportstöder. Därav redovisas dessa ej i denna statistik.

Sannolikt finns det ett stort mörkertal i statistiken. Detta beror på:

- Utländska chaufförer som drabbas talar många gånger varken svenska eller engelska och tar ej kontakt med polis.
- Man orkar inte anmäla när t.ex. intrång skett i lastutrymmet på en lastbil utan att tillgrepp har skett, eller när endast ett mindre tillgrepp skett.
- Utsatta upplever att anmälan inte leder någonvart.
- Stulet gods upptäcks vara försvunnet, men det är högst oklart var i transportkedjan det har inträffat, och man väljer istället att endast förlustanmäla.

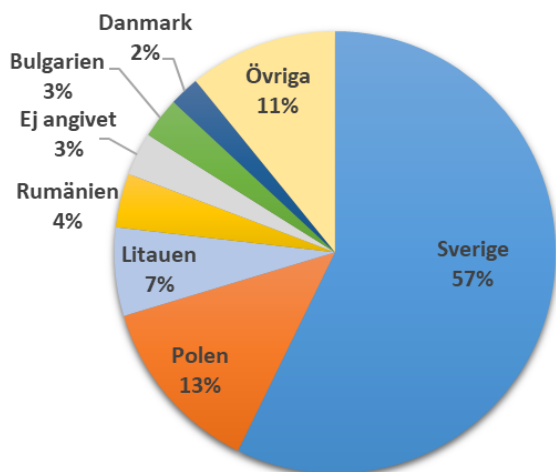
Mörkertalets storlek går ej att bedöma.

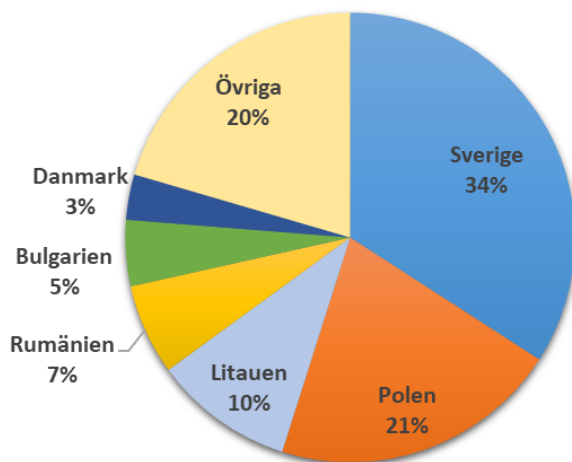
Utländska lastbilar hårt utsatta

- På de svenska vägarna dominerar svenska lastbilstransporter, med över 40 miljoner genomförda transporter per år. Utländska lastbilar genomför endast 2-3 miljoner transporter i Sverige per år.
 - (TRAFAs 2020; TRAFAs: Utländska lastbilstransporter i Sverige 2015–2016)
- Trots sin underrepresentation på svenska vägar är nära hälften av alla stöldutsatta lastbilar utländska. I polisregion Syd, som står för hälften av alla anmälningar om transportstöld, är 2 av 3 utsatta lastbilar utländska.

Ursprung utsatta lastbilar
i Sverige 2022

Ursprung utsatta lastbilar
i polisregion Syd 2022

- Troligen beror detta på att utländska lastbilar i större omfattning parkerar för dygnsvila på osäkra uppställningsplatser och i större omfattning kör med mjuka kapell som är lätta att skära upp för tjuven.

Om de kriminella aktörerna

Transportstölder och kapellskärningar begås av ett brett spektrum av aktörer - från oorganiserade tillfällighetsdrivna aktörer till mycket välorganiserade och systematiska nätverk. De mindre organiserade aktörerna kan många gånger verka i närheten av sina hemorter, medan de mer organiserade nätverken arbetar inom mycket stora områden och över flera regioner.

Majoriteten av aktörer är inhemska, boendes och folkbokförda i Sverige. Endast en mindre andel av de som systematiskt engagerar sig i transportstölder utgörs av utländska stöldgrupperingar.

Det finns ett flertal mycket väletablerade nätverk i Sverige bestående av organiserade grupper och aktörer. En del av dessa nätverk har egna företag för penningtvätt, äger egna mindre åkerier och fordonsfirmor, har medvetet infiltrerat olika transportbolag och speditörer, samt har väletablerade hälerikanaler mot utlandet där mer eller mindre legitima utländska åkerier nyttjas för uttransport.

Polisen arbetar kontinuerligt mot de organiserade nätverken och har under 2022 kunnat kraftigt decimera ett av dem genom att gripa och lagföra flera ledande nyckelpersoner.

Tillvägagångssätt

Mindre organiserade aktörer färdas i 1-2 fordon och arbetar i grupper om 2-3 individer. De åker nattetid runt till olika rastplatser för lastbilar samt andra vanliga platser där lastbilar parkerar för sin nattvila. De skär hål i kapellen, eller bryter plomberingar till lastutrymmen, kontrollerar vad som transporteras och tillgriper vad de kan hitta av värde. En del aktörer kombinerar kapellskärningar med att slanga diesel från lastbilarna.

Mer organiserade aktörer rekognoserar på förhand rastplatser och uppställningsplatser. Ibland agerar de med insiderinformation avseende var högvärdesgoods kommer att finnas. Vid genomförande kan så många som 8 individer med 3-5 fordon vara inblandade med en kombination av personbilar, skåpbilar och lastbilar.

För genomförandet använder sig de mer organiserade aktörerna av vakter i bägge vägriktningarna från brottsplatsen som varnar vid närmande av väktare, poliser eller övriga. Medan en eller fler håller uppsikt för vittnen inne på rastplatsen lastar övriga gods. För lastning av gods kan även palltruckar användas.

De mer organiserade grupperingarna arbetar många gånger med insiderinformation för att veta var och när högvärdesgoods transporteras och parkeras. Dessa grupperingar kan även bryta sig in på terminalområden för stölder, och nyttjar sig ibland av egna dragbilar för att stjäla hela släp som de sedan tömmer på annan plats.

Olika grupper finns och agerar även på många olika sätt i mellanting mellan ovan beskrivna mindre och mer organiserade aktörer.

Kapellskärare som blir kontrollerade av polis innan genomförande avbryter oftast sina planer för natten och fortsätter en annan dag. De mer organiserade är mycket vaksamma och kan även avbryta bara de fattar misstanke om att vara observerade.

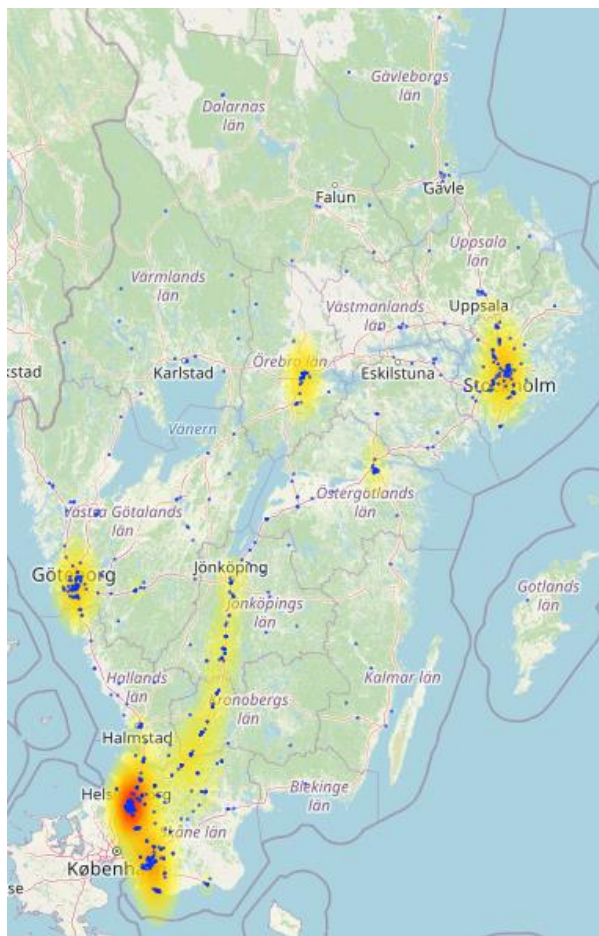
Brottsplatser transportstöder

Den absoluta majoriteten av anmälda brott sker i södra Sverige. Brotten är koncentrerade kring de stora transportnoderna Stockholm, Göteborg och särskilt Helsingborg.

Nordvästra Skåne med Helsingborg i sitt centrum står för 24 % av alla anmälda stölder i Sverige under 2022.

Vidare sker stölderna på rastplatser och uppställningsplatser längs de stora motorvägarna.

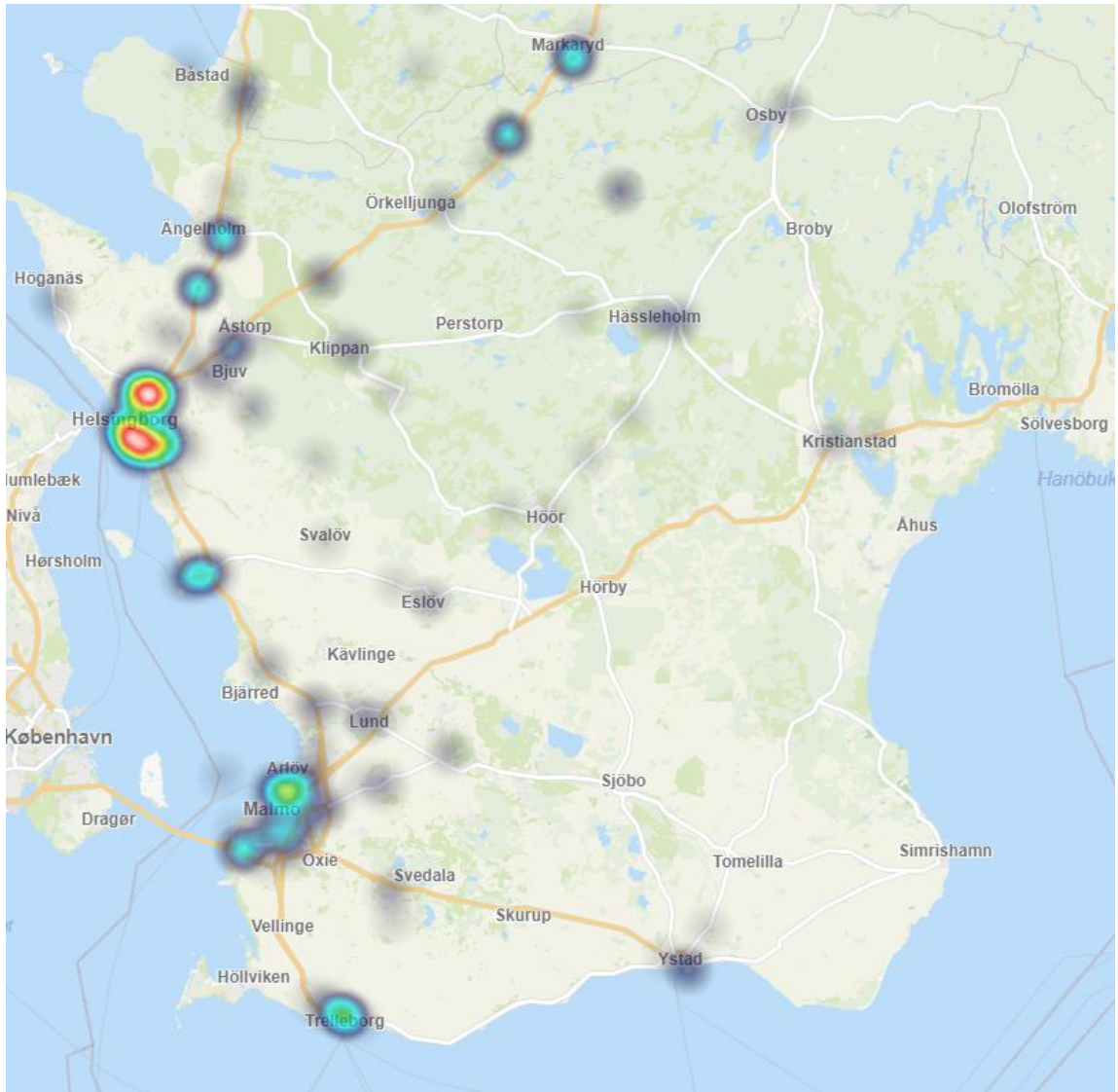
I södra delen av landet är mer eller mindre alla rastplatser och uppställningsplatser utan inhägnad och tillträdesbegränsning utsatta för brott.

Varje prick motsvarar ett anmält brott. Anmälda brott utan angiven brottsplats visas ej på kartan.

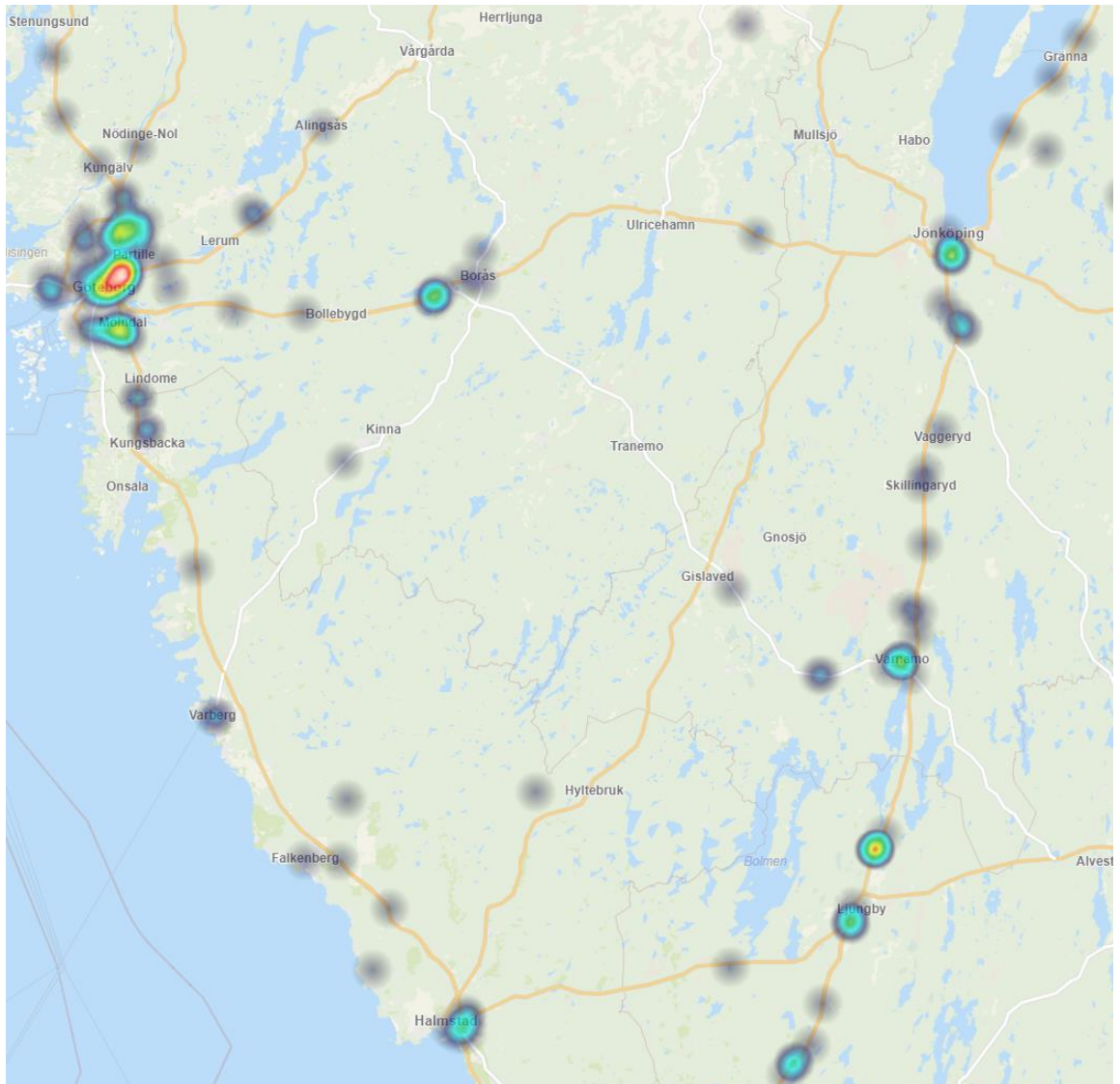

Transportstöder i Skåne under 2022

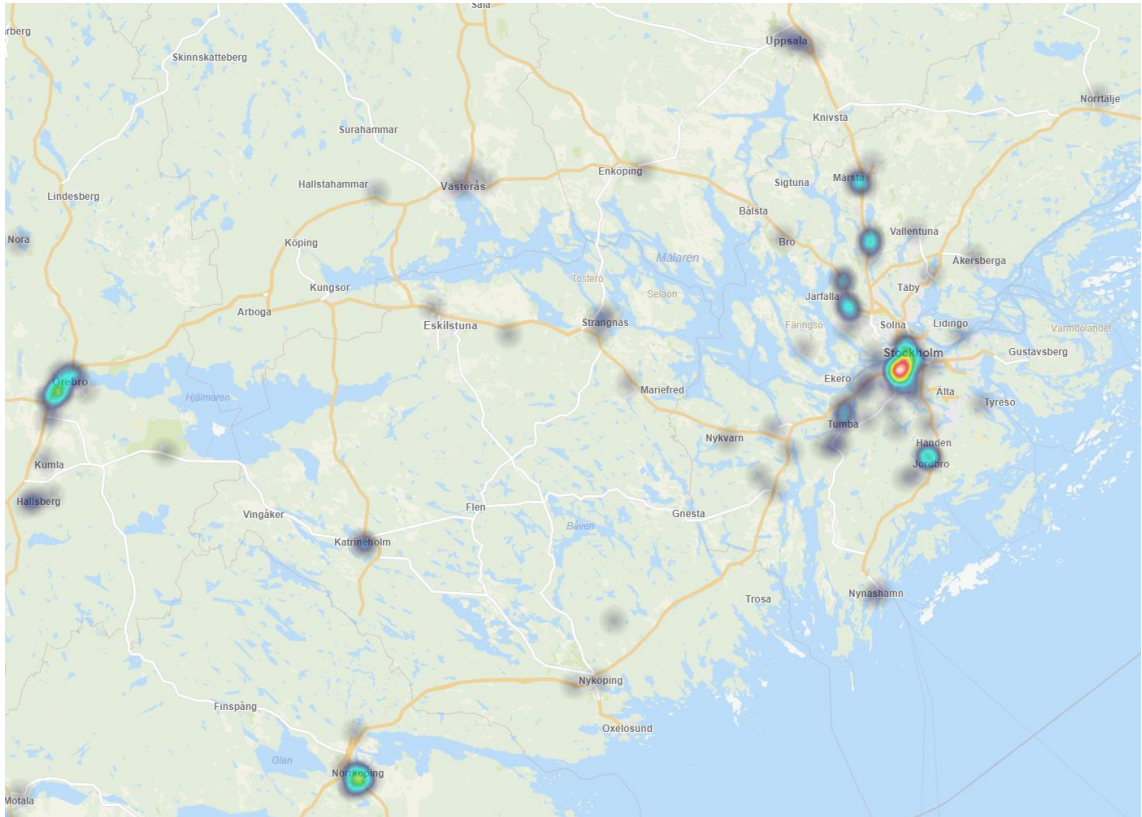
Polisen

Transportstöder i västra Sverige under 2022

Polisen

Transportstöder i centrala Sverige under 2022

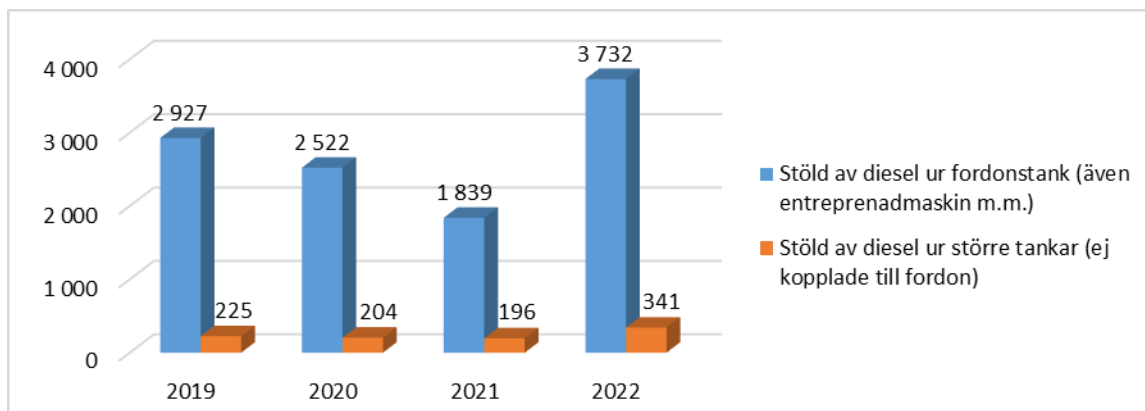

Polisen

Dieselstölder

Stölder av diesel är också något som drabbar transportnäringen i Sverige i stor utsträckning. Under 2022 har antalet stölder nästan dubblats jämfört med 2021. Detta beror troligen på två faktorer: dels att antalet stölder var på en temporärt låg nivå till följd av pandemin, dels att priset på diesel ökat kraftigt under 2022 sedan Rysslands invasion av Ukraina.

I graferna nedan, samt på efterföljande sidor, redovisas dieselstölder där företag är de drabbade. Överlag står företag som målsägande i ca. 80% av anmälningar om dieselstölder.

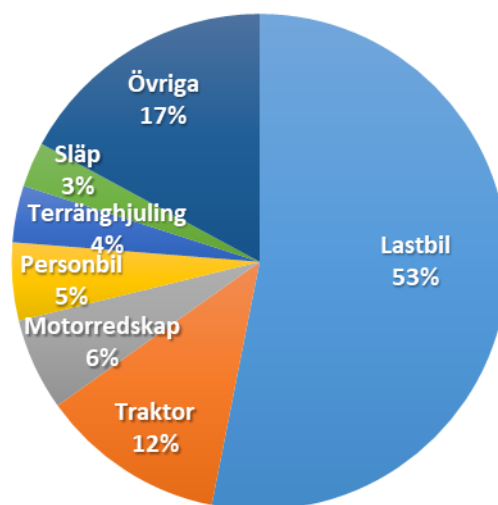

På samma sätt som för transportstölder finns det sannolikt ett stort mörkertal även för dieselstölder – av mer eller mindre samma anledningar.

Drabbade fordon

De fordon som blivit utsatta för stöld av diesel ur fordonstank visas i grafen till höger, och består huvudsakligen av lastbilar. Den stora posten "Övriga" på 17% inkluderar en stor mängd olika varianter av fordon, samt de anmälningar där fordonstyp ej angivits.

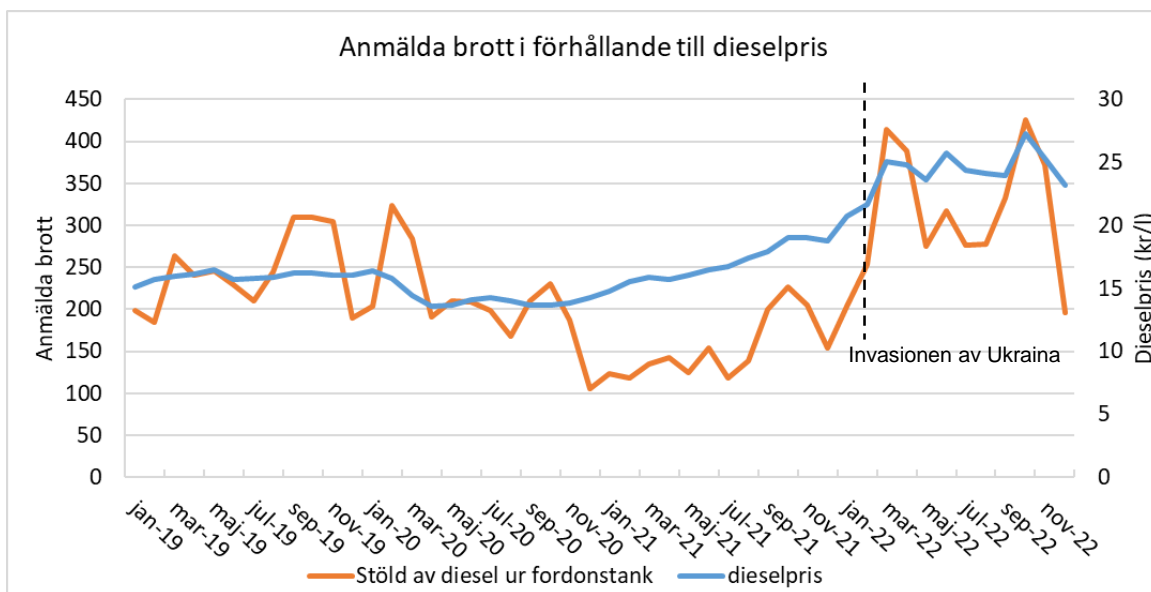
För utsatta lastbilar skiljer sig statistiken något mot den för transportstölder, i det att utländska lastbilar "endast" står för 19% av anmälda stölder. Detta utgör fortfarande en överrepresentation, men ej lika stor.

Dieselstölder och dieselpolis

Historiskt har antalet dieselstölder ej förefallit ha något omedelbart samband med priset på diesel, men för 2022 kan en tydlig skillnad noteras. Sedan Ryssland invaderade Ukraina i slutet av februari 2022 har dieselprierna ökat kraftigt och även antalet stölder. Därtill har antalet stölder förhållandevis väl följt ökningarna och minskningarna i dieselprieten sedan den kraftiga initiala prisökningen.

I nedanstående graf redovisas stölder av diesel ur fordonstank (endast företag drabbade, ej privatpersoner) i förhållande till snittpris diesel i Sverige (kr/l).

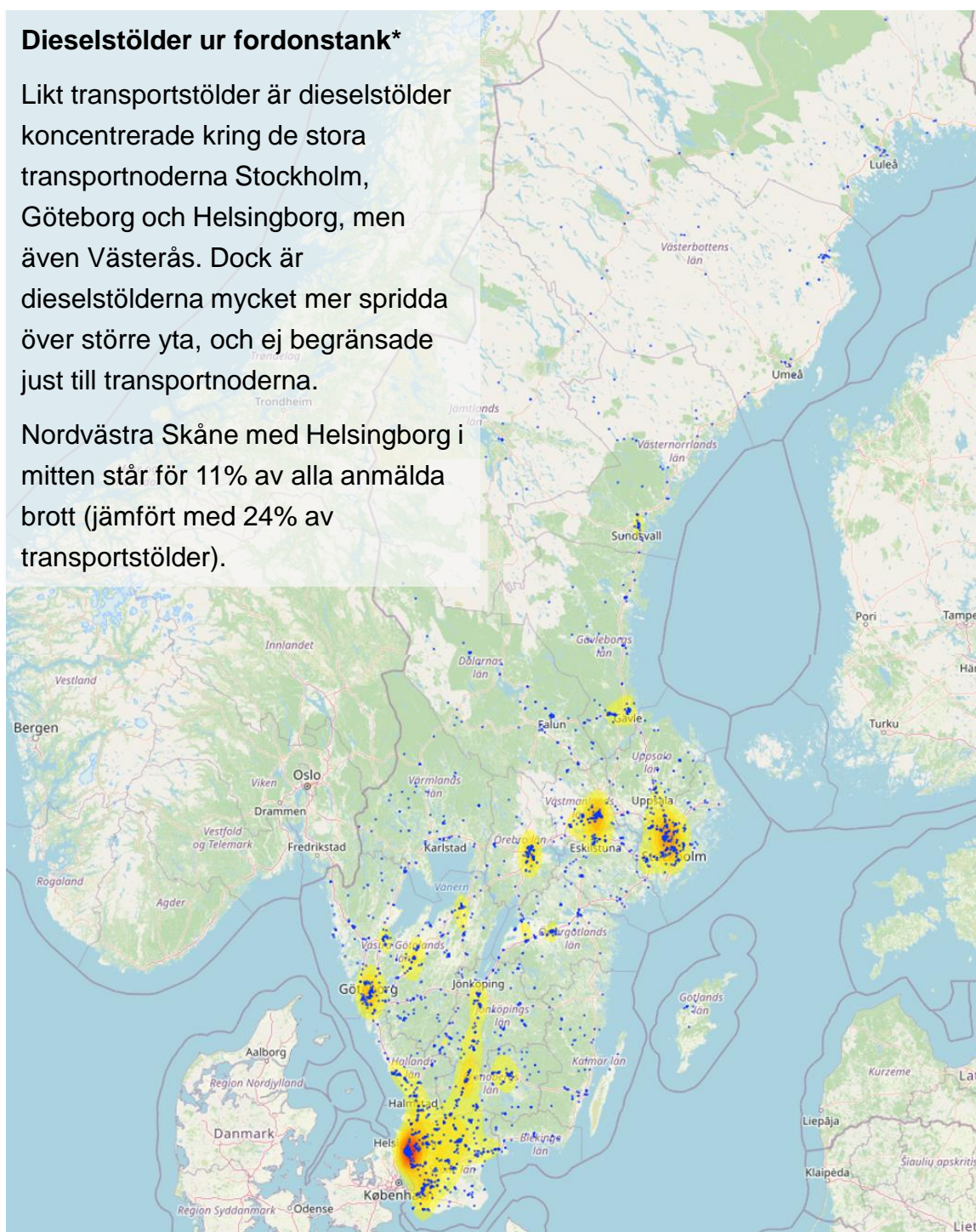

Brottsplatser dieselstöder

Dieselstöder ur fordonstank*

Likt transportstöder är dieselstöder koncentrerade kring de stora transportnoderna Stockholm, Göteborg och Helsingborg, men även Västerås. Dock är dieselstöderna mycket mer spridda över större yta, och ej begränsade just till transportnoderna.

Nordvästra Skåne med Helsingborg i mitten står för 11% av alla anmälda brott (jämfört med 24% av transportstöder).

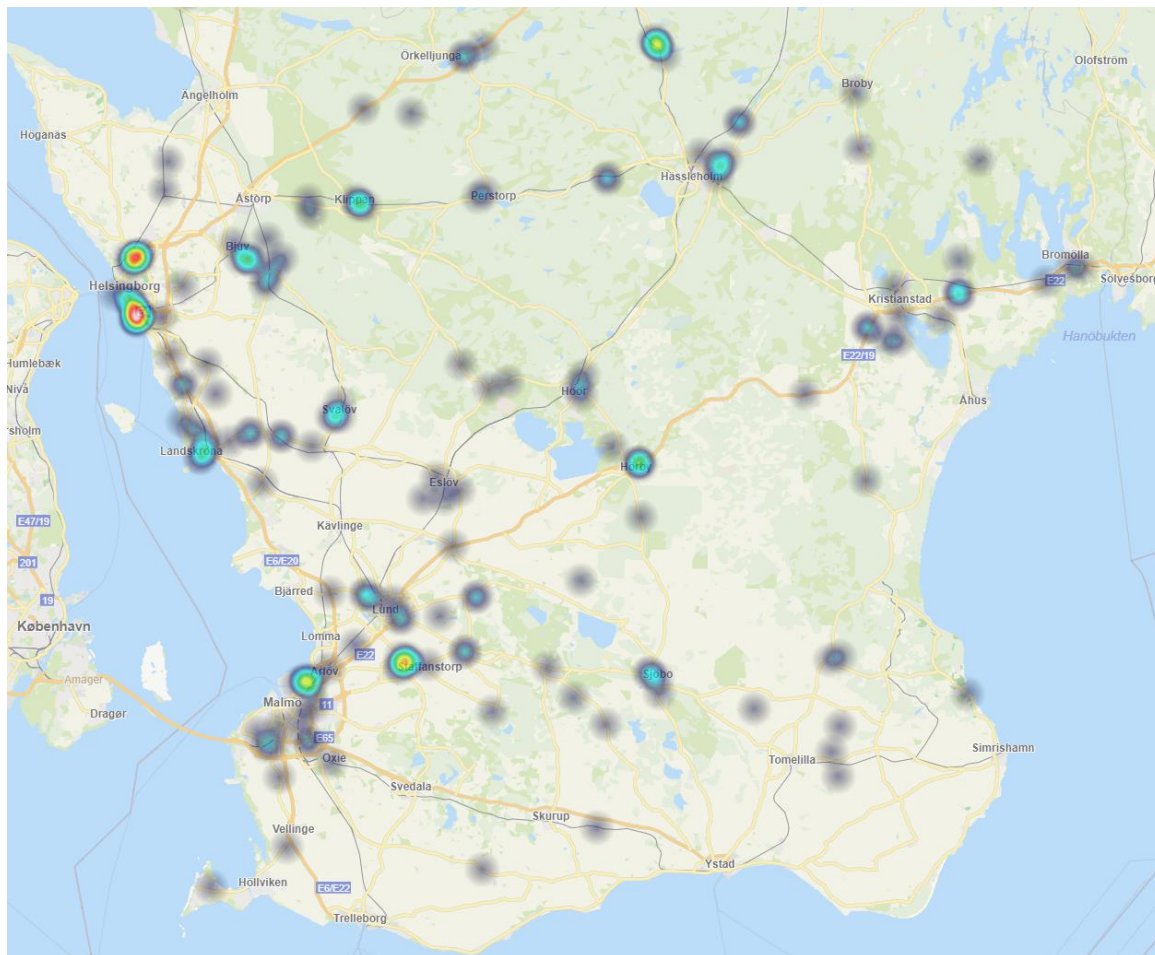

* Stöld av diesel, ur fordonstank (även entreprenadmaskin m.m.) – endast med företag som målsägande. Varje prick motsvarar ett anmält brott. Anmälda brott utan angiven brottsplats visas ej på kartan.

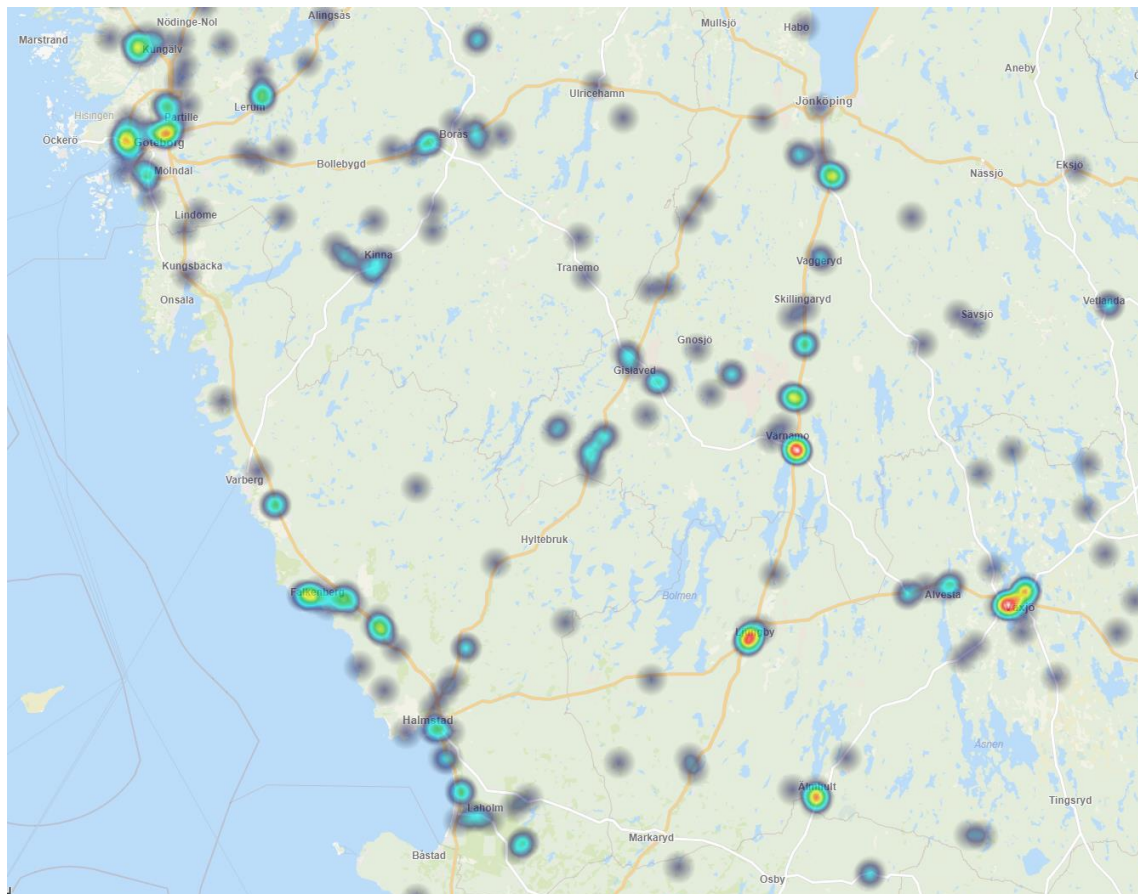
Polisen

Dieselstöder i Skåne under 2022

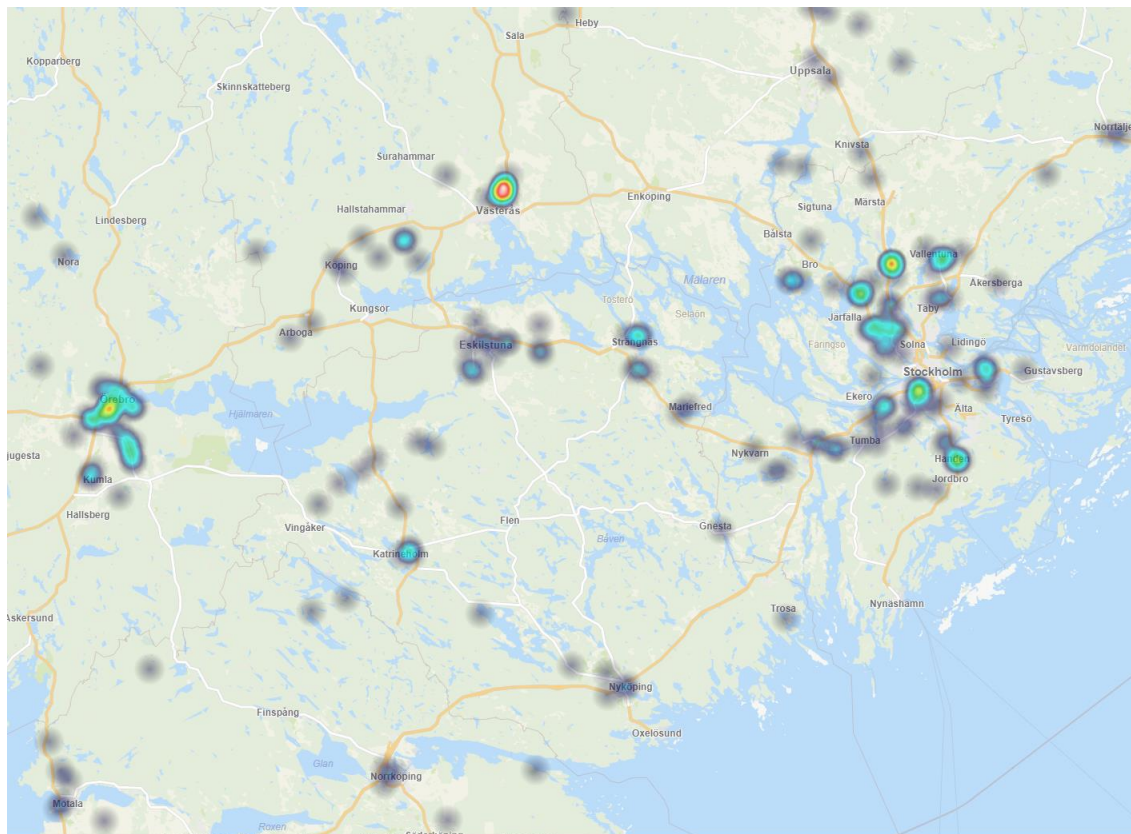
Polisen

Dieselstöder i västra Sverige under 2022

Polisen

Dieselstöder i centrala Sverige under 2022

Polisen

Anmäl alltid brott!

Om du är utsatt för eller upptäcker pågående brott

- Larma polisen via **112**
 - Detta gäller även när brottet nyligen inträffade
 - Oavsett hur allvarligt brottet är
- Konfrontera inte tjuvarna, värna om din egen hälsa

Om du upptäcker att du har blivit utsatt för brott, men det är inte pågående eller alldeles nyligen inträffat

- Anmäl helst via 114 14, annars
 - anmäl via polisen.se

Om du har sett eller hört något som kan hjälpa polisen att utreda, förebygga eller upptäcka brott:

- Tipsa polisen!
 - Ring 114 14, eller
 - Tipsa via polisen.se

Även om inte alla brott är möjliga att utreda är det viktigt för polisen att få så mycket information om brottsligheten som möjligt för att kunna:

- Prioritera sina resurser
- Fokusera på rätt områden i brottsförebyggande arbete
- Analysera mönster och länka ihop seriebrottslighet.

Den lilla bit information du kanske har kan vara viktig i läggande av ett större pussel!

Både anmälan och tips via polisen.se är även anpassade för användning via mobiltelefon!

Polisen